हिलिहाङ गाउँपालिका

हिलिहाङ गाउपालिकाको राजपत्र

खण्ड ७ जेष्ठ २०७५ : सङ्ख्या :

भाग –
हिलिहाङ गाउँपालिका

हिलिहाङ गाउँपालिकाको सहकारी अनुदान कार्यविधि, २०७६

गाउँपालिकाबाट स्वीकृत मिति :२०७६ /११/३०

प्रमाणिकरण मिति : २०७६ /११/३०

प्रस्तावनाः सहकारी आन्दोलनको विकास एवं सहकारी संस्थाको व्यवसाय विस्तारका लागि नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिने अनुदान सुविधालाई सरल, पारदर्शी र प्रभावकारी तुल्याउन वान्छनीय भएकोले,

नेपाल सरकारले सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन २०६४ को दफा ४५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशिका बनाएको छ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस निर्देशिकाको नाम “सहकारी संस्थालाई अनुदान प्रदान गर्ने निर्देशिका, २०७३” रहेको छ। (२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारमभ हुनेछ।

२. परिभाषाः विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा ,-

(क) “आयोजना” भन्नाले दफा ३ को उपदफा (३) बमोजिम संस्थाले संञ्चालन गर्न प्रस्ताव गरेको आयोजना सम्झनु पर्छ।

(ख) “ऐन” भन्नाले सहकारी ऐन २०४८ सम्झनु पर्छ।

(ग)“ कार्यालय” भन्नाले हिलिहाङ गाउँकार्यपालिकाको कार्यलय सम्झनु पर्छ र सो सब्दले सहकारी प्रशिक्षण तथा हिलिहाङ सहकारी कार्यालयलाई समेत जनाउँछ।

(घ) “ निर्देशन समिति” भन्नाले दफा १५को उपदफा (१) बमोजिमको निर्देशन समिति सम्झनु पर्छ।

(ङ) “नियमावली” भन्नाले सहकारी नियमावली, २०४९ सम्झनु पर्छ।

(च) “प्रस्ताव मुल्याङ्कन समिति” भन्नाले दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिमको प्रताव मुल्याङ्कन समिति सम्झनु पर्छ।

(छ) “मन्त्रालय” भन्नाले सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।

(ज) “मापदण्ड” भन्नाले सहकारी बिभागबाट जारी गरिएको सहकारी संघसंस्था दर्ता, संचालन, लेखापरीक्षण, अनुगमन तथा नियमन सम्बन्धी मापदण्ड, २०६८ लाई सम्झनु पर्छ।

(झ) “मुख्य कारोबार” भन्नाले संस्थाले संचालन गरेका व्यवसायिक क्रियाकलापहरु मध्ये कुल बार्षिक कारोबारको पचास प्रतिशतभन्दा बढी हिस्सा भएको कारोबार सम्झनु पर्छ।

(ञ) "विनियम" भन्नाले संस्थाको विनियम सम्झनु पर्छ।

(ट) "विभाग" भन्नाले सहकारी विभाग सम्झनुपर्छ।

(ठ) "सहकारी खेती" भन्नाले संस्थाले बहुबर्षीय रुपमा भुमिको व्यवस्था गरी आफ्ना सदस्यहरु प्रत्यक्षतः सम्लग्न गराएर सामिहिक वा व्यक्तिगत जोखिममा सञ्चालन गर्ने खेतीपाती सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यसरी सामुहिक जोखिममा गरिने पशुपालन , माछापालन, रेशम खेती, मौरिपालन, कुखुरापालन जस्ता व्यवसायलाई समेत जनाउँछ।

(ड) "समिती" भन्नाले संस्थाको संचालक समिति सम्झनु पर्छ।

(ढ) "साधारण सभा" भन्नाले संस्थाको साधारण सभा सम्झनु पर्छ।

(ण) "सीमान्तकृत समुदाय" भन्नाले दलित र पिछाडिएका अल्पसंख्यक जनजाती समुदाय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई समेत जनाउँछ।

(त) "संस्था" भन्नाले सहकारी संस्था सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सहकारी संघलाई समेत जनाउँछ।

परिच्छेद -२

<u>अनुदान सम्बन्धी व्यवस्था</u>

३. <u>अनुदान दिन सक्नेः</u> (१) संस्थाको आयोजना संचालन गर्न हिलिहाङ गाउँपालिकाले देहाय बमोजिम अनुदान दिन सक्नेछ।

(क) बीउपुँजी अनुदान,

(ख) पुँजीगत अनुदान

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रत्येक वर्ष प्रदान गरिने रकमको अधिकतम सिमा हिलिहाङ गाउँपालिकाद्वारा स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रममा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम अनुदान दिदा देहायका संस्थाको देहाय बमोजिमका आयोजनाका लागी दिन सकिनेछ।

(क) श्रमिक, भुमिहिन कृषक, सिमान्तकृत समुदाय सम्मिलित सहकारी संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुलाई सामुहिक वा व्यक्तिगत रुपमा वस्तु वा सेवा उत्पादन गरी स्वरोजगारीका अवसर दिलाउने आयोजना,

(ख) कृषक सहकारी संस्थाले दिर्घकालिन रुपमा भुमिको व्यवस्था गरि सदस्यलाई संलग्न गराई संचालन गर्ने सहकारी खेतीका आयोजना,

(ग) कृषक सहकारी संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुको उपज सङ्कलन संञ्चय, प्रशोधन तथा बजारीकरण गर्ने सम्बन्धी आयोजना,

(घ) आमउपभोक्ताका सहकारी संस्थाले आफना सदस्यहरुलाई अत्यावश्यक दैनिक उपभोग्य वस्तुहरु विक्री वितरण गर्ने आयोजना र

(ङ) विषयसंग सम्बन्धित सहकारीसंस्थाले संगठित भई सामुहिक रुपमा संचालन गर्ने शीतघर, स्रोतकेन्द्र, थोक बजार, यातायात, स्वास्थ्य सेवा, जलविद्युत, भारीउपकरण, कृषिऔजार कारखाना लगायतका साझा उपयोगका आयोजना ।

४. बीउपुँजी अनुदान प्रदान गर्न सक्नेः (१) हिलिहाङ गाउँकार्यपालिकाले संस्थालाई दफा ३ को उपदफा (३) को खण्ड (क) वा (ख) बमोजिमको आयोजना संचालन गर्न बीउपुँजी अनुदान प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बीउपुँजी अनुदान उपलब्ध गराउँदा संस्थाको प्रत्यक्ष रोजगार पाउने सदस्य संख्याका आधारमा प्रतिसदस्य दश हजार रुपैयाँ बरानर सीमा कायम गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) मा जुन सुकै कुरा लेखीएको भए तापनी महिला मात्र सम्मिलित संस्थाको हकमा प्रतिसदस्य दश हजार रुपैयाँ सीमा कायम गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (२) र (३) मा मा जुन सुकै कुरा लेखीएको भए तापनी एक पटक बीउपुँजी अनुदान उपलब्ध गराइएको संस्थालाई आयोजना विस्तार गरी थप स्वरोजगारी दिलाउने अवस्थामा दुई बर्ष पछी उपदफा (२) वा (३) बमोजिमको सीमा नबढाई बीउपुँजी अनुदान प्रदान गर्न सकिनेछ।

(५) यस दफा बमोजिम उपलब्ध गराइएको बीउपुँजी अनुदान संस्थाले आफ्नो जगेडा कोषमा राखी आयोजनाको उद्देश्य बमोजिम स्थिर वा कार्यशील पुँजीका साथै व्यवसाय संचालन खर्च व्योहोर्ने गरी उपयोग गर्न सक्नेछ।

५. <u>पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्न सक्नेः</u> (१) दफा ३ को उपदफा (३) को खण्ड (क) , (ख) , (ग), (घ) र (ङ) मा उल्लिखित आयोजना संञ्चालन गर्न हिलिहाङ गाउँपालिकाले संस्थालाई देहाय बमोजिमको पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्न सक्नेछ- (क) अनुसुची-१मा उल्लिखित दुर्गम क्षेत्रका लागी कुल स्थिर पुँजी आवश्यकताको असी प्रतिशतसम्म र

(ख) अन्य क्षेत्रको हकमा कुल स्थीर पुँजी आवश्यकताको साठी प्रतिशतसम्म।

(२) उपदफा (१)मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनी महिलाहरु मात्र सम्मिलित संस्थाद्वारा सञ्चालित आयोजनाको हकमा उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिमको क्षेत्रमा पञ्चानब्बे प्रतिशतसम्म र खण्ड (ख) बमोजिमको क्षेत्रमा पचहत्तर प्रतिशतसम्म पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्न सकिनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कार्यान्वयन गर्न एक बर्ष भन्दा बढी अवधी लाग्ने प्रकृतिका आयोजना बहुर्षीय रुपमा स्वीकृत गर्न सकिनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम स्वीकृत गरिने बहुबर्षीय आयोजनाको अवधी प्रदान गरिने वित्तिय अनुदानको भुक्तानी र तत्सम्बन्धी अन्य सर्तहरु आयोजनाको प्रकृति हेरी निर्देशन समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

६. कार्यक्रम अनुदान प्रदान गर्न सक्नेः (१) हिलिहाङ गाउँपालिकाका सहकारी सङ्घहरुलाई वार्षिक बजेट र कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यक्रम संचालन अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रदान गरिने अनुदानको रकम र प्रयोजन हिलिहाङ गाउँपालिकाको स्वीकृत बार्षीक कार्यक्रममा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम अनुदान प्रदान गर्दा हिलिहाङ गाउँपालिकाले सम्बन्धित संघको समझदारी – पत्र (मेमोरेन्डम अफ अन्डरस्ट्याण्डिङ) मा अनुदानको लेखापालन उपयोग र प्रगति प्रतिवेदनका सर्तहरु समेत तोक्नुपर्नेछ।

७. सदस्य केन्द्रित भई व्यवसाय संचालन गर्नु पर्नेः (१) यस निर्देशिका बमोजिम अनुदान प्राप्त गर्ने संस्थाले सम्भव भए सम्म देहाय बमोजिम सदस्य केन्द्रित व्यवसाय सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(क) उत्पादनमुलक संस्थाले सदस्यहरुको मात्र उपज खरिद गर्नुपर्ने,

(ख) उपभोक्ता संस्थाले सदस्यहरुलाई आवस्यक वस्तु वा सेवा मात्र विक्रि गर्नु पर्ने छ।

(ग) रोजगारीमुलक संस्थाले सदस्यहरुलाई मात्र रोजगारी दिनुपर्ने

(२) यातायात र स्वास्थ्य सेवाका आयोजनाको हकमा यो दफा लागु हुने छैन।

८. अनुदान उपलब्ध नगराइनेः (१) दफा ४,५र ६मा जुकसुकै कुरा लेखिएको भएता पनी देहायको अवस्थामा संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराईने छैन।

(क) बार्षिक साधारण सभा सम्पन्न नगरेको ,

(ख) सञ्चालक समिति र लेखा समितिको नियमित रुपमा निर्वाचन नगरेको ।

(ग) नियमित रुपमा बार्षिक लेखा परिक्षण नगराएको ,

(घ) लेखा समितिको बार्षिक प्रतिवेदन पेश नभएको ,

(ङ) अघिल्ला बर्षहरुमा प्राप्तगरेको अनुदानको सदुपयोग नगरेको,

(च) कार्य क्षेत्रभन्दा बाहिर गई कारोबार संचालन गरेको,

(छ) कर चुक्ता प्रमाण पत्र नभएको,

(ज) संस्था दर्ता भएको कम्तिमा २ बर्ष पुरा नभएको,

(२) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने संस्थाले बीउपुँजी अनुदान र पुँजीगत अनुदान प्राप्त गर्न सक्ने छैन।

परिच्छेद ३

अनुदान प्रदान गर्ने प्रक्रिया

९. सुचना प्रकाशन गर्नेः (१) प्रत्येक आर्थिक बर्षको श्रावण मसान्त भित्र हिलिहाङ गाउँपालिकाले कार्यपालिकाबाट तय भए बमोजिम वित्तिय अनुदानका लागी आयोजना प्रस्ताव पेश गर्न कुनै एक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा कम्तिमा पैतिस दिनको अवधी दिई सुचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।

तर, आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को हकमा यो निर्देशिका स्विकृत भएको सात दिन भित्र सुचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुचना राष्ट्रिय सहकारी संघ, विषयगत केन्द्रिय संघ, जिल्ला सहकारी संघ, बिषयगत जिल्ला संघमा समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको सुचना विभागको वेबसाईटमा समेत राख्नुपर्नेछ।

१०. सोझै प्रस्ताव लिन सकिनेः दफा (९) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनी दफा (६) मा उल्लेखित बार्षिक बजेट र कार्यक्रममा समावेश भएका कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रयोजनका लागी हिलिहाङ गाउँपालिकाले पन्ध्र दिनको समय दिई सोझै प्रस्ताव माग गर्न सक्नेछ।

११. दरखास्त पेश गर्नु पर्नेः यस निर्देशिका बमोजिम अनुदान प्राप्त गर्न चाहने संस्थाले देहायका कागजात तथा विवरण संकलन गरी दफा ९ बमोजिम प्रकाशित सुचनामा दिईएको अवधि भित्र अनुसुची -२ बमोजिमको ढाँचामा कार्यलयमा दरखास्त दिनु पर्नेछ-

(क) संस्था दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,

(ख) संस्थाको विनियमको प्रतिलिपि,

(ग) पछिल्लो आर्थिक वर्षको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन,

(घ) कर चुक्ताको प्रमाणपत्र,

(ङ) आयोजनाको प्रस्ताव,

(च) साधारण सभाबाट आयोजना प्रस्ताव स्वीकृत गरी अनुदान माग गर्न गरिएको निर्णयको प्रतिलिपि,

(छ) संचालक समितिका पदाधिकारीको नाम, ठेगाना र सम्पर्क टेलिफोन नम्बर खुलेको विवरण,

(ज) पाँच लाख रुपैयाँ भन्दा माथिको कुल लागत भएको आयोजना भए विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन र सो भन्दा कम कुल लागत भएको आयोजना भए पुर्वसम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन ।

(झ) जग्गा प्राप्त गर्नुपर्नेमा प्राप्तिको भरपर्दो व्यवस्था खुल्ने कागजात,

(ञ) आयोजनाका लागी संस्थाको तर्फबाट परिचालन गरिने पुँजीको स्रोत खुलेको कागजात।

(ट) अनुसुची-३ बमोजिमको विवरण।

१२. <u>प्रारम्भिक छानविन गर्नेः</u> (१) दफा ११ बमोजिम प्राप्त दरखास्त उपर सम्बन्धित कार्यालयले प्रारम्भिक छानबिन गर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम छानबिन गर्दा सम्बन्धित कार्यालयले अनुसुची -४ बमोजिमको प्रारम्भिक जाँचसुचीको आधारमा कार्यालयमा उपलब्ध अभिलेख भिडाउनुका साथै स्थलगत निरीक्षण समेत गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा(२) बमोजिम छानबिन गर्दा उपदफा(२) बमोजिमको जाँचसुची मध्ये कुनैमा असफल भएको पाईएमा सम्बन्धित कार्यलयले त्यस्तो दरखास्त स्वीकृत नहुने व्योहोराको जानकारी सम्बन्धित संस्थालाई गराउनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (२) वमोजिम छानबिन गर्दा यस निर्देशिका वमोजिम अनुदान उपलब्ध गराउन मिल्ने देखिएमा सम्बन्धित कार्यलयले उपदफा (२) बमोजिमको जाँचसुची सहित छनौटका कार्यक्रम तथा बजेट समेत प्रस्ताव गरी अनुदान उपलब्ध गराउन हिलिहाङ गाउँपालिकामा सिफारिस गर्नु पर्नेछ।

(५) दरखास्त छानबनिका सलिसलिामा आवश्यक अन्य कुरा समतिलिे तोके बमोजिम हुनेछ।

१३. <u>प्रस्ताव मुल्याङ्कन गर्नेः</u> (१) दफा (१२)को उपदफा (४) बमोजिम प्राप्त प्रस्तावको मुल्याङ्कन गरी सिफारिस गर्न विभागमा देहाय बमोजिमको प्रस्ताव मुल्याङ्कन समिति रहनेछः-

(क) प्रमुख, योजना शाखा सहकारी विभाग	-संयोजक
(ख) प्रतिनिधि, हिलिहाङ गाउँपालिका	-सदस्य
(ग) प्रतिनिधि, कृषि विकास शाखा	-सदस्य
(घ) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख,	-सदस्य
(ङ) प्रतिनिधि, सहकारी संघ	-सदस्य
(च) हिलिहाङ गाउँकार्यपालिकाले तोकेको विषय विज्ञ	-सदस्य
(छ) सहकारी शाखा हेर्ने शाखा अधिकृत	-सदस्य

(२) मुल्याङ्कन प्रयोजनका लागि हिलिहाङ गाउँपालिकाले दफा ९ बमोजिमको सुचनाको म्याद भित्र कार्यालयमा दर्ता भई त्यस्तो कार्यालयबाट दफा १२को उपदफा (४) बमिजिम सिफारिस गरी पठाईएका सबै दरखास्तहरु प्राप्त भएको सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ।

(३) मुल्याङ्कन गर्दा प्रस्ताव मुल्याङ्कन समितिले दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम छुट्याईएको बजेटको सीमा भित्र रहि प्रत्येक प्रस्तावलाई अनुसुची-५ बमोजिमको आधारमा मुल्याङ्कन गरी अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ।

१४. <u>आयोजना प्रस्तावको स्वीकृतिः</u> (१) दफा १३ बमोजिमको प्रस्ताव मुल्याङ्कन समितिबाट सिफारिस भएको प्रस्ताव स्वीकृतिका लागि हिलिहाङ गाउँपालिकाको निर्देशन समिति समक्ष पेस गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त आयोजना प्रस्तावमा विचार गरी निर्देशन समितिले स्वीकृति प्रदान गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (२)मा जुनसुकै कुरा लेखीएको भएता पनी स्वीकृतिका लागी प्राप्त आयोजना प्रस्ताव यस निर्देशिका बमोजिम भएको नदेखिएमा निर्देशन समितिले देहाय बमोजिम गर्नेछः-

(क) तात्विक प्रकृयागत वा अन्य त्रुटि देखिएकोमा पुन मुल्यांङकनका लागी कुनै वा सबै प्रस्ताव मुल्यांङकन समितिमा फिर्ता पठाउने वा

(ख) निर्देशन समितिबाट उपसमिति बनाई पुनरावलोकन गराउने ।

(४) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकैकुरा लेखिएको भएतापनी निर्देशन समितिले आवश्यक देखेका उपयुक्त आयोजनालाई कुनै सर्त बन्देज तोकी प्रस्ताव स्वीकृत गर्न सक्नेछ।

१५. <u>निर्देशन समितिको गठनः</u> (१) यस निर्देशिका बमोजिम आयोजना प्रस्तावहरुको स्वीकृति गर्ने तथा तत्सम्बन्धमा आवस्यक निर्देशन एवं समन्वयको लागी गाउँपालिकामा देहाय बमोजिमको निर्देशन समिति रहनेछः-

(क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	संयोजक
(ख) योजना शाखा प्रमुख	-सदस्य
(ग) आर्थिक फाँट प्रमुख	-सदस्य
(घ) कृषि विकास शाखा प्रमुख	-सदस्य
(ङ) अध्यक्ष तथा निजले तोकेको उपाध्यक्ष	-सदस्य
(च) सहकारी शाखा प्रमुख	-सदस्य-सचिव

(२) निर्देशन समितिले आफ्नो कार्य विधी आफै बनाउन सक्नेछ।

(३) निर्देशन समितिले अनुदानको लागि स्विकृत गरेका संस्थाका आयोजना प्रस्तावको विवरण विभागलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(४) निर्देशन समितिले अनुदान प्रदान गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक शर्त निर्धारण गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद-४

<u>कार्यान्वयन अनुगमन र मुल्याङ्कन</u>

१६. <u>जानकारी दिनु पर्नेः</u> (१) दफा १४को उपदफा (२) बमोजिम निर्देशन समितिबाट आयोजना प्रस्ताव स्वीकृत भएको विवरण प्राप्त भएपछी आयोजना प्रस्ताव स्वीकृत हुने संस्था कार्यलयको क्षेत्राधिकार भित्र भए सम्बन्धित कार्यालय मार्फत र नभए सोझै सम्बन्धित संस्थालाई सोको जानकारी दिनु पर्नेछ। त्यसरी आयोजना प्रस्ताव स्वीकृत भएको सुचना विभागको वेबसाईटमा समेत राख्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जानकारी गराउदा कम्तिमा पन्ध्र दिनको समय दिई सम्झौता गर्न आउने म्याद समेत खुलाउनु पर्नेछ।

तर, कुनै विशेष अवस्था परी केहि दिन ढिलो भएतापनी सम्झौता गर्ने पदाधिकारीलाई सो विशेष परिस्थिति परेको भन्ने आधार मुनासिव लागेकोमा सम्झौता गर्न बाध्य पर्नेछैन।

१७. <u>सम्झौता गर्नु पर्नेः</u> यस निर्देशिका बमोजिम संस्थालाई अनुदान प्राप्त गर्न कार्यलयको क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने भए त्यस्तो कार्यालयले र कार्यालयको क्षेत्रधिकार भित्र नपर्ने भएमा विभागले निर्देशन समितिले तोकेको ढाँचामा सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

१८. <u>भुक्तानी विधिः</u> (१) यस निर्देशिका बमोजिम संस्थालाई उपलब्ध गराईने वित्तिय अनुदानको रकम देहाय बमोजिम भुक्तानी गर्न सकिनेछ।

(क) सम्झौता भए पछि पचास प्रतिशत सम्म र

(ख) खण्ड (क) बमोजिम प्राप्त रकमको खर्चको फाँटवारी र निर्माण कार्यको हकमा रनिंङ बिल सहितको अन्तरिम प्रतिवेदन प्राप्त भएपछी बाँकी रकम।

(२) उपदफा (१) बमोजिम संस्थालाई प्रदान गरिने रकम अनुदान उपलब्ध गराउन सम्झौता गर्ने कार्यालय वा विभागबाट भुक्तानी दिईनेछ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनी संस्थाले आयोजना संचालन गर्दा आवश्यक पुर्वतयारी पुरा गर्नु पर्नेमा त्यस्तो पुर्व तयारी पुरा नगरे सम्म र निर्देशन समितिले दफा १४ को उपदफा (४) बमोजिम कुनै सर्त , बन्देज तोकेमा त्यस्तो सर्त, बन्देज पालना नगरे सम्म कुनैपनी रकम प्रदान गरिने छैन।

१९. <u>सार्वजनिक खरिद ऐन लागूहुनेः</u> यस निर्देशिका बमोजिम संस्थाले प्राप्त गर्ने अनुदानको रकम खर्च गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गर्नु पर्नेछ।

२०. <u>वित्तिय अनुदानको सदुपयोग गर्नु पर्नेः</u> (१) संस्थाले वित्तिय अनुदानको रकम दफा ४,५र ६ बमोजिम आफ्नो खातामा आम्दानी बाँधी जुन प्रयोजनको लागी प्राप्त भएको हो , सोहि प्रयोजनमा मात्र उपयोग गर्नु पर्नेछ।

२१. <u>प्रतिवेदन दिनु पर्नेः</u> संस्थाले यस निर्देशिका बमोजिम प्राप्त गरेको वित्तिय अनुदान बाट सम्पन्न गरेका कार्य, खर्च र प्रतिफल सहितको विवरण देहायको

अवधी भित्र अनुदान उपलब्ध गराउन सम्झौता गर्ने कार्यालय वा विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(क) पहिलो अन्तरिम प्रतिवेदन दोस्रो किस्ता लिनु अगावै,

(ख) बार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तिस दिन भित्र र

(ग) अयोजना को प्रतिफल र उपलब्धी सहितको अन्तिम प्रतिवेदन आयोजना सम्पन्न भएको एक बर्ष भित्र।

२२. अनुगमन गर्नु पर्नेः (१) कार्यालयले यस निर्देशिका बमोजिम अनुदान प्रदान गरिएका आयोजनाको नियमित रुपमा अनुगमन गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यालयबाट हुने अनुगमनका अत्तिरिक्त आवश्यकता अनुसार बिभाग वा मन्त्रालयले समेत अनुगमन गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (१) र(२) बमोजिम गरिने अनुगमनको प्रतिवेदन मन्त्रालयले तोकेको ढाँचामा दिनुपर्नेछ।

(४) उपदफा (१) र(२) बमोजिम गरिने अनुगमनको कार्यमा संस्थाले आवश्यक सहयोग गर्नुपर्नेछ।

२३. अनुदान रोक्का गर्न सक्नेः (१) दफा २२ बमोजिम अनुगमन गर्दा संस्थाले प्राप्त वित्तिय अनुदानको सदुपयोग नगरेको वा सम्झौताको कुनै सर्त पालना गरेको नपाईएमा अनुगमन प्रतिवेदन सिफारिसको आधारमा कार्यालय, विभाग वा मन्त्रालयले मुनासिब समय दिई देहाय बमोजिम गर्न सक्नेछ।

(क) उपयोग नगरेको रकम वा खरिद भएको उपकरणको उपयोग गर्न लगाउने,

(ख) अधुरो निर्माण कार्य सुचारु गर्न लगाउने र

(ग) सम्झौताको सर्त पालना नभएकोमा पालना गर्न लगाउने ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिईएको समय भित्र संस्थाले आवश्यक सुधार नगरेमा कार्यलय, बिभाग वा मन्त्रालयले आवश्यक सुधार गरेपछी फुकुवा गर्ने गरी बाँकी किस्ताको भुक्तानी रोक्का राख्न सक्नेछ।

(३) उपदफा(२) बमोजिम कार्यालयले किस्ता रोक्का राखेको वा फुकुवा गरेको जानकारी विभागलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

२४. असुल उपर गरिनेः दफा २२ बमोजिम अनुगमन गर्दा यस निर्देशिका बमोजिम संस्थालाई प्रदान गरिएको वित्तिय अनुदानको रकम कुनै किसिमले दुरुपयोग गरिएको पाईएमा त्यस्तो रकम दुरुपयोग गर्ने संस्थाका सदस्य तथा पदाधिकारीको घरघरानाबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ।

२५. सफाई पेश गर्ने मौका दिनुपर्नेः दफा २३ बमोजिम अनुदान रोक्का राख्नु पर्दा वा दफा २४ बमोजिम रकम असुल उपर गर्नु पर्दाको अवस्थामा सम्बन्धित संस्थालाई सफाई पेस गर्ने मुनासिव माफिको समय दिनु पर्नेछ।

२६. वित्तिय अनुदानको लेखा परिक्षणः(१) संस्थाले यस निर्देशिका बमोजिम प्राप्त वित्तिय अनुदानको लेखा परिक्षण सहाकारी ऐन,२०४८ मा ब्यवस्था भए बमोजिम गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लेखा परिक्षण गराउने प्रयोजनको लागी संस्थाले प्राप्त रकमको स्रोत तथा विल भर्पाईहरु यस निर्देशिका बमोजिम अलग्गै रुपमा सुरक्षित राख्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको लेखापरिक्षण प्रतिवेदन संस्थाले साधारण सभा बाट स्वीकृत भएपछि कार्यालय वा बिभागमा पठाउनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम सम्पन्न लेखा परिक्षण त्रुटि पुर्ण रहेको भनी उजुर परेमा बिभागले तत्सम्बन्धमा छानबिन गरी संस्थालाई पुनः लेखा परिक्षंण गराउन निर्देशन दिन सक्नेछ।

परिच्छेद-५

बिबिध

२७. साधारणसभालाई जानकारी गराउनु पर्नेः यस निर्देशिका बमोजिम अनुदान प्राप्त भएपछी संस्थाले लगतै बस्ने साधारण सभामा सोको सम्पुर्ण विवरण सहितको जानकारी गराउनु पर्नेछ।

२८. स्थानिय तह संगको समन्वय (१) कार्यालयले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र यस निर्देशिका बमोजिम स्विकृत भएको वित्तिय अनुदानको रकम र प्रयोजन समेत खाली त्यस्तो अनुदान प्राप्त गर्ने संस्थाको विवरण सम्बन्धित स्थानिय तहलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(२) संस्थाले दफा २१ बमोजिम कार्यालयमा पेश गर्ने प्रतिवेदनको १ प्रति सम्बन्धित स्थानिय तहमा समेत पठाउनु पर्नेछ।

(३) सम्बन्धित स्थानिय तहले उपदफा (२) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदन समेतका आधारमा संस्थाले संचालन गरेको आयोजनाको नियमित अनुगमन र कार्यन्वयनमा समन्वय गर्नु पर्नेछ।

(४) अनुदान प्राप्त गर्ने संस्थाहरुले प्राप्त अनुदानबाट गरेको कार्यहरु बार्षिक साधारण सभाबाट अनुमोदन गरी सोको १ प्रति सम्बन्धित स्थानिय तहमा समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

२९. विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्नेः (१) संस्थाले नेपाल सरकारबाट प्राप्त गरेको बित्तिय अनुदानको प्रयोजन समेत खुल्ने विवरण र खर्चको फाँटवारी आयोजना स्थल वा संस्थाको कार्यालयमा सर्व साधारणको जानकारीका लागी प्रष्टसंग पढ्न सकिने गरी सुचना पाटिमा लेखी सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सार्वजनिक गरिने विवरणमा अयोजनाको स्वीकृत प्रस्ताव बमोजिम नेपाल सरकारका साथै संस्थाको प्रयोजनगत योगदान र अध्यावधिक खर्चका महलहरु राख्नुपर्नेछ।

३०. प्रवर्दन वा पुर्ण संचालनका लागी अनुदान दिन सक्नेः (१) यस निर्देशिकामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखीएको भएता पनी नेपाल सरकारको विशेष प्राथमिकताको लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत प्रवर्दन गरिने संस्थाका साथै पुराना साझा (सहकारी) संस्थाको सम्पतिको संरक्षण र उपयोग गरी पुर्ण संचालन गर्ने सिलसिलामा स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रममा ब्यवस्था गरी आवश्यक अनुदान प्राप्त गर्न सकिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त गरिने अनुदानको रकम र प्रयोजन स्वीकृत बार्षीक कार्यक्रममा ब्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रदान गरिने अनुदानको सम्बन्धमा अन्य ब्यवस्था निर्देशन समितिले तोके बमोजिम हुनेछ।

३१. <u>प्रतिवेदन प्रकाशन गर्नु पर्नेः</u> विभागले यस निर्देशिका बमोजिम प्रदान गरिएको वित्तिय अनुदानको प्रतिफल समेत झल्कने गरी बार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।

३२. <u>ब्यवस्था गर्ने अधिकारः</u> यस निर्देशिकाको कार्यन्वयनका सिलसिलामा कुनै प्रावधानमा द्विविधा उत्पन्न भएमा निर्देशिकाको भावना र मर्मको प्रतिकुल नहुने गरी मन्त्रालयले व्याख्या गर्न सक्नेछ।

३३. <u>खारेजी र वचाउः</u> (१) सहकारी संघसंस्थालाई उपलब्ध गराउने अनुदान एवं भन्सार महसुलमा छुट सुविधा सिफारिस सम्बन्धि कार्यबिधि, २०६८ खारेज गरिएको छ।

(२) सहकारी संघसंस्थालाई उपलब्ध गराईने अनुदान एवं भन्सार महसुलमा छुट सुविधा सिफारिस सम्बन्धी कार्यविधी,२०६८ बमोजिम भए गरेका काम कारबाही यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

अनुसुची -१

(दफा ५को उपदफा (१) खण्ड (क) संग सम्बन्धित)

दुर्गम भौगोलिक क्षेत्रहरु

१. मेची अञ्चलको ताप्लेजुङ,

२. कोशी अञ्चलको नुम सहित दक्षिणक्षेत्र बाहेक सम्पुर्ण संखुवासभा,

३. सगरमाथा अञ्चलको सोलुखुम्बु,

४. जनकपुर अञ्चलको दोलखा जिल्लाको लामाबगर र रोल्वालिङ क्षेत्र,

५. बाग्मती अञ्चलको धादिङ जिल्लाको सेतिवास उत्तरको सिंहार क्षेत्र,

६. गण्डकी अञ्चलको मनाङ र गोर्खाको सिर्दिवास उत्तरको लार्के क्षेत्र,

७. धवलागिरी अञ्चलको टुकुचे भन्दा दक्षिण क्षेत्र बाहेकको मुस्ताङ जिल्ला र उत्तरी बाग्लुङको ढोरपाटन क्षेत्र,

८. राप्ती अञ्चलको रोल्पा र रुकुम,

९. कर्णाली अञ्चलको हुम्ला जुम्ला, मुगु, कालिकोट र डोल्पा,

१०. भेरी अञ्चलको जाजरकोट ,

११. सेती अञ्चलको बझाङ र बाजुरा,

१२. महाकाली अञ्चलको दार्चुला ।

अनुसुची-२

(दफा ११ संग सम्बन्धित)

<u>दरखास्तको ढाँचा</u>

श्रीमान् कार्यालय प्रमुख ज्यू,

सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यालय,........ डिभिजन सहकारी कार्यालय,

....................।

बिषयः वित्तिय अनुदानका लागी प्रस्ताव पेस गरिएको।

सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, सहकारी विभागबाट मिति.............मा .... राष्ट्रिय दैनिकमा प्रकाशित सुचना अनुसार यस संघ/संस्थाले नेपाल सरकारको वित्तिय अनुदान समेतमा ....आयोजना सञ्चालन गर्ने गरी मिति............. को साधारण सभाले निर्णय गरेकाले सुचनामा तोकिएका कागजात संलग्न राखी अनुसुची-३ बमोजिमको विवरण खुलाई यो दरखास्त पेश गरिइको छ। सहकारी संस्थाहरुलाई अनुदान

सुबिधा प्रदान गर्ने निर्देशिका, २०७३ का सर्त, बन्देजहरु पालना गर्न यो संघ संस्था मञ्जुर छ।

भवदीय,

....

नाम थरः

संस्थाको नाम, ठेगानाः

संस्थाको छापः

सम्पर्क नं.ः

अनुसुची ३

(दफा ११को खण्ड (ट) संग सम्बन्धित)

आयोजनाको विवरण

१) संघ/संस्थाको नामः..

ठेगानाः

जिल्लाः

न.पा./गा.वि.स.ः

वडा नं. ः

गाउँ/टोलः

२) दर्ता नम्बर र मितिः

३) आयोजनाको नामः

४) आयोजनाको स्थलः

जिल्लाः

न.पा./गा.वि.स.ः

वडा नं. ः

गाउँ/टोलः

४.१) आयोजना स्थल अनुसुची १ बमोजिमको क्षेत्रमा ☐ पर्ने ☐ नपर्ने

५) आयोजना प्रारम्भ हुने मिति

६) आयोजना सम्पन्न हुने मिति

७) प्रस्तावित आयोजनाको कुल लागत रु. ....

७.१) स्थिर पुँजी आवश्यकता रु. ....

क. मेसिनरी उपकरण रू. ....

ख. जग्गा रु. ....

ग. भवन रु. ....

घ. पशुपंक्षी रु. ....

ङ. अन्य (खुलाउने) रु. ....

७.२) कार्यशिल पुँजी आवश्यकताः रु. ....

७.२) कार्यक्रम खर्चको आयोजनाको हकमा कार्यक्रम खर्च रु. ....\

८) संस्थाले बेहोर्ने लागत प्रतिशत ....

९) संस्थाको लागत बेहोर्ने स्रोत...................

क. शेयर रकमबाट रु. ....

ख. जगेडा कोषबाट रू. ....

ग. अन्य रू. ....

१०) नेपाल सरकारको अन्य निकायबाट वित्तिय सहयोग प्राप्त गरेको वा गर्न आवेदन दिएको भए खुलाउनेः ....

११) सदस्य सहभागिताको अवस्था

वर्गीकरण	सहभागिता		
	साधारण सदस्यतामा	सञ्चालक समितिमा	आयोजनाबाट प्रत्यक्षतः लाभान्वित हुनेमा

	संख्या	प्रतिशतमा	संख्या	प्रतिशतमा	संख्या	प्रतिशतमा
महिला						
अपाङ्गता भएका व्यक्ति						
दलित समुदाय						
पिछडिएका अल्पसङ्ख्यक जनजाति						
अन्य						
जम्मा						

१२) संस्थाको व्यवसायिक सेवामा सदस्य केन्द्रियता

विवरण		हालको अवस्था (पछिल्लो आ.ब.को)		आयोजना संचालन भएपछि हुने अवस्था	
		रु. हजार	प्रतिशत	रु. हजार	प्रतिशत
उत्पादित वस्तुको खरिद	सदस्यको उत्पादन				
	गैरसदस्यको उत्पादन				
जम्मा					
उत्पादन सामग्री र उपभोग्य वस्तुको बिक्रि	सदस्यलाई				
	गैरसदस्यलाई				
जम्मा					

स्वरोजगारी	हालको अवस्था				आयोजना सञ्चालन भएपछि हुने अवस्था			
	सदस्य सङ्ख्या	गैरसदस्य सङ्ख्या	जम्मा	सदस्यको प्रतिशत	सदस्य सङ्ख्या	गैरसदस्य सङ्ख्या	जम्मा	सदस्यको प्रतिशत
प्रत्यक्ष पुर्ण (बर्षमा २,०८० घण्टा काम पाउने भए १जना मानी सङ्ख्या जनाउने)								
अप्रत्यक्ष								
जम्मा								

१३) आयोजना स्तलमा पुर्वाधारको स्थिति(✔ चिन्ह लगाउनुहोस्।)

बिजुली ☐

सिँचाई ☐

पक्की सडक ☐

कच्ची सडक ☐

१४) व्यवसायकोलागी भवन टहरा सेड गोठको स्थिति(✔ चिन्ह लगाउनुहोस्।)

आफ्नै स्वामित्वमा निर्माण भएको

आफ्नै स्वामित्वमा निर्माणाधीन

१५) कार्यालयको भौतिक स्थिति

आफ्नै भवन

भाडाको घर

१६) संस्थागत सुशासनको स्थितिः

सञ्चालक समितिको बैटक नियमित छ छैन

बार्षिक साधारणसभा नियमित छ छैन

लेखापरिक्षण नियमित छ छैन

संघहरुमा आबद्ध छ छैन

कार्य सञ्चालन नियमावली छ छैन

छ भने कति वटाः

आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन छ छैन

भएको भए आयोजनाको बार्षिक मुनाफा दरः

१७) उत्पादित वस्तुको बजार सम्भावनाः

अन्तर्राष्ट्रिय बजारको पहुँच भएको नभएको

राष्ट्रिय बजारको पहुँच भएको नभएको

स्थानीय बजारको पहुँच भएको नभएको

१८) सामुहिक ब्यवस्थापन सञ्चालन

क) हुने नहुने

ख) हुने भए सामुहिक रुपमा के कसरी सञ्चालन गरिने हो, खुलाउनेः

....

....

१९) प्रविधिमा नवप्रवर्तक (उत्पादकत्व बढाउने गरी प्रयोगमा रहेको उत्पादन विधिमा स्थानीय रुपमा गरिएको सकारात्मक परिवर्तन वा स्थानीय समस्या समाधान गर्ने गरी आधुनिक प्रविधिको सिर्जनात्मक अवलम्बन

क)हुने नहुने

ख)हुने भए बेहोरा, खुलाउनेः

....

....

२०) मुल्य श्रृङ्खलामा माथिल्लो क्रियाकलापः

क)हो होइन

ख) हो भने बेहोरा, खुलाउनेः

....

....

२१) बैदेशिक बजारिकरणः

विवरण	हाल (पछिल्लो आ.ब.)को अवस्था		आयोजना सञ्चालन भएपछि हुने अवस्था	
	रु.	प्रतिशतमा	रु.	प्रतिशतमा
स्वदेशमा बिक्री				
विदेशमा विक्री				
जम्मा				

२२) वातावरणीय सरोकार (प्राकृतिक स्रोतको जगेर्ना, जैविक विविधतामा बढोत्तरी, स्थानिय जातको संरक्षण, प्राङ्गारिक खेतीपाती, प्रदूषणको रोकथाम लगायतमा पर्ने प्रभाव)

क) सकारात्मक प्रभाव हुने नहुने

ख) हुने भए के कस्तो हुने हो खुलाउनेः

....

....

ग) नकारात्मक प्रभाव हुने नहुने

घ) हुने भए के कस्तो हुने हो खुलाउनेः

....

....

२३)	अन्य कुनै कुरा भए खुलाउनेः

अध्यक्षको हस्ताक्षर

....

नाम थरः

संस्थाको नाम, ठेगानाः

संस्थाको छापः

सम्पर्क नं.ः

अनुसुची ४

प्रारम्भिक जाँचसुची

(दफा १२को उपदफा (२) संग सम्बन्धित)

१. सुचनाको म्याद भित्र दरखास्त दर्ता	भएको	नभएको
२. सुचनामा तोकिएका सबै कागजात संलग्न	भएको	नभएको
३. पछिल्लो बार्षिक साधारण सभा समयमै	गरेको	नगरेको
४. पछिल्लो सञ्चालक समितिको निर्वाचन समयमै	गरेको	नगरेको
५. पछिल्लो बार्षिक लेखा परिक्षण समयमै	गराएको	नगराएको
६. यस अघि अनुदान प्राप्त गरेको भए सदुपयोग	गरेको	नगरेको
७. कार्य क्षेत्र भन्दा बाहिर गई कारोबार संचालन	गरेको	नगरेको
८. संस्था संञ्चालनमा आएको कम्तिमा २ आर्थिक बर्ष पुरा (बीउ पुँजी अनुदानको हकमा प्रारम्भिक साधारण सभा सम्पन्न)	भएको	नभएको
९. कर चुक्ता प्रमाण पत्र	भएको	नभएको

१०.	दफा ११को उपदफा (५) बमोजिम निर्देशन समितिले तोकेबमोजिम
भएको	नभएको

११.	बिउपुँजी र पुँजीगत अनुदानको हकमा बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार
गरेको	नगरेको

१२.	लेखा समितिको बार्षिक प्रतिवेदन पेस	भएको	नभएको

द्रष्टव्यः

....

....

जाँच गर्ने कर्मचारीकोः
नामथरः
दस्तखतः
पदः
मितिः

प्रमाणित गर्ने कार्यालय प्रमुखकोः
नामथरः
दस्तखतः
पदः
मितिः

अनुसुची-५
(दफा १३ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)
प्रस्ताव मुल्याङ्कनका आधार र अङ्क

सि.नं.	आधार	अङ्क	पुर्णाङ्क
१	आयोजनाको सदस्य केन्द्रियता (उत्पादन मुलक संस्थामा सदस्यबाट खरिद, उपभोक्ता संस्थामा सदस्यलाई बिक्री र रोजगारीमुलक संस्थामा सदस्यलाई रोजगारी)		२०
१.१	हालको अवस्था	१०	
(क)	१०० प्रतिशत	१०	
(ख)	७५ वा बढी	८	
(ग)	५० वा बढी	६	
(घ)	२५ वा बढी	४	
(ङ)	२५ भन्दा कम	२	

१.२	आयोजनाको प्रक्षेपित अवस्था	१०	
(क)	१०० प्रतिशत	१०	
(ख)	७५ वा बढी	८	
(ग)	५० वा बढी	६	
(घ)	२५ वा बढी	४	
(ङ)	२५ भन्दा कम	२	
२	आयोजनाबाट सिर्जना हुने रोजगारी (प्रतिलाख लगानीमा पूर्ण रोजगारी सङ्ख्या)	१५	१५
(क)	५ जना वा बढी	१५	
(ख)	४ जना	१२	
(ग)	३ जना	९	
(घ)	२ जना	६	
(ङ)	१ जना वा कम	३	
३	सीमान्तीकृत समुदायको सहभागिता		१५
३.१	सदस्यमा सहभागिता	५	
(क)	शत प्रतिशत	५	
(ख)	५१ प्रतिशत भन्दा बढी	४	
(ग)	३३ प्रतिशत भन्दा बढी	३	
(घ)	३३ प्रतिशत भन्दा कम	२	
(ङ)	नभएको	१	
३.२	सञ्चालक समितिमा सहभागिता	५	
(क)	शत प्रतिशत	५	
(ख)	५१ प्रतिशत भन्दा बढी	४	
(ग)	३३ प्रतिशत भन्दा बढी	३	
(घ)	३३ प्रतिशत भन्दा कम	२	
(ङ)	नभएको	१	

३.३	आयोजनाको लाभ लिनमा सहभागिता	५	
(क)	शत प्रतिशत	५	
(ख)	५१ प्रतिशत भन्दा बढी	४	
(ग)	३३ प्रतिशत भन्दा बढी	३	
(घ)	३३ प्रतिशत भन्दा कम	२	
(ङ)	नभएको	१	
४	महिला सहभागिता		१५
४.१	सदस्यमा सहभगिता	५	
(क)	शत प्रतिशत	५	
(ख)	५१ प्रतिशत भन्दा बढी	४	
(ग)	३३ प्रतिशत भन्दा बढी	३	
(घ)	३३ प्रतिशत भन्दा कम	२	
(ङ)	नभएको	१	
४.२	सञ्चालक समितिमा सहभागिता	५	
(क)	शत प्रतिशत	५	
(ख)	५१ प्रतिशत भन्दा बढी	४	
(ग)	३३ प्रतिशत भन्दा बढी	३	
(घ)	३३ प्रतिशत भन्दा कम	२	
(ङ)	नभएको	१	
४.३	आयोजनाको लाभ लिनमा सहभागिता	५	
(क)	शत प्रतिशत	५	
(ख)	५१ प्रतिशत भन्दा बढी	४	
(ग)	३३ प्रतिशत भन्दा बढी	३	
(घ)	३३ प्रतिशत भन्दा कम	२	
(ङ)	नभएको	१	
५	भौगोलिक अवस्था		१०

(क)	अनुसुची १ बमोजिमको क्षेत्र	१०	
(ख)	अन्य ग्रामिण क्षेत्र	८	
(ग)	नगरपालिका	६	
(घ)	उपमहानगरपालिका	४	
(ङ)	महानगरपालिका	२	
६	सिर्जनात्मकता		२५
(क)	सामुहिक व्यवस्थापनमा संचालन	५	
(ख)	भैरहेको प्रविधिमा नवप्रवर्तन	५	
(ग)	मूल्य श्रृङ्खलामा माथिल्लो क्रियाकलाप	५	
(घ)	वातावरणीय सरोकारको सम्बोधन	५	
(ङ)	उत्पादनको बैदेशिक बजारिकरण	५	

द्रष्टब्यः

१. पूर्ण रोजगारी भन्नाले वर्षमा २,०८० घण्टाको काम सम्झनु पर्छ।

२. वैदेशिक बजारीकरण भन्नाले उत्पादनको ५ प्रतिशतभन्दा बढी विदेश निर्यातलाई सम्झनुपर्छ।

३. वातावरणीय सरोकार भन्नाले प्राकृतिक स्रोतको जगेर्ना, जैविक विविधतामा बढोत्तरी, स्थानिय जातको संरक्षण, प्राङ्गारिक खेतीपाती, प्रदुषणको रोकथाम लगायतमा पर्ने प्रभाव सम्झनु पर्छ।

४. नवप्रवर्तक भन्नाले उत्पादकत्व बढाउने गरी प्रयोगमा रहेको उत्पादन विधिमा स्थानीय रुपमा गरिएको सकारात्मक परिवर्तन वा स्थानीय समस्या समाधान गर्ने गरी आधुनिक प्रविधिको सिर्जनात्मक अवलम्बन सम्झनुपर्छ।